

приходиться на разработку учебных модулей, качество которых в конечном счете определяет эффективность самостоятельного восприятия обучающимися учебного материала.

Использование методических и технических аспектов, обобщенных в данной статье, может усовершенствовать процесс разработки обучающих материалов, их эффективность и конкурентоспособность на рынке современных информационно-образовательных технологий.

ЛИТЕРАТУРА

1. Средства дистанционного обучения. Методика, технология, инструментарий / Под ред. З. Джалиашивили. — СПб.: БХВ-Петербург, 2003. — С. 44–46.
2. Дистанційне навчання: умови застосування. Дистанційний курс: Навчальний посібник. — 2-е вид., доп. / За ред. В. М. Кухаренка. — Харків: НТУ «ХПІ», «Торсінг», 2001. — С. 230–264.
3. Материалы Всероссийской научно-практической конференции-выставки <http://conf.sssu.ru/phorums/read.php?f=29&i=114&t=6>
4. Материалы дистанционного обучения <http://harrisk.stavropol.net/2004/index.htm>

Оксана СТРУК

ДЕЯКІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УСУНЕННЯ НЕДОЛІКІВ ПРИ СТВОРЕННІ ПОРТФОЛІО УЧАСНИКАМИ ПРОГРАМИ «INTEL® НАВЧАННЯ ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО»

У статті подані рекомендації щодо усунення недоліків при створенні Портфоліо учасниками програми «INTEL® Навчання для майбутнього». Проаналізовано помилки, які виникають при вибиранні теми та формулюванні Ключового і тематичних питань проекту. Запропоновано відповідні методики для досягнення кращих результатів при створенні Портфоліо. Підібрано для учасників тренінгу відповідні психологічні вправи.

У рамках добродійної програми «Intel® Навчання для майбутнього», здійснюваної корпорацією з початку 2004 р. в Україні за підтримки Міністерства освіти і науки, пройшли підготовку 35 тисяч шкільних учителів. Пропонуючи нові технологічні рішення, кардинально змінюючи технологічний світ, корпорація Intel пропонує уряду моделі ефективного використання ІКТ в умовах інформаційного суспільства. Згідно з результатами незалежної експертизи, програма «Intel® Навчання для майбутнього» отримала більше 98% позитивних відгуків з боку учасників, які вважають її ефективною, інноваційною і рекомендують своїм колегам.

Нині в цій програмі беруть участь усі області і регіони України, більше тисячі шкіл, а також 50 педагогічних університетів, коледжів і училищ. У Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка підготовка студентів та магістрантів у рамках програми «Intel® Навчання для майбутнього» здійснюється вже два роки. За цей час підготовлено більше чотирьох сотень учасників.

Під час проходження тренінгу в учасників виникає чимало труднощів. Тому добре би було проаналізувати, на яких кроках при написанні Портфоліо проекту виникають труднощі, та вказати можливі шляхи їх подолання. Цим допомогти тренерам та учасникам досягти кращих результатів в їхній діяльності.

Тому автор статті поставила перед собою мету: проаналізувати недоліки створених Портфоліо та вказати можливі шляхи їх усунення. Стаття присвячена аналізу помилок, які виникають при вибиранні теми та формулюванні Ключового та тематичних питань проекту.

На тренінгу кожен учасник вибирає собі тему з предмета за фахом та створює свій навчальний проект з використанням ІКТ. В основу покладено використання проблемних, дослідницько-пошукових, проєктних, розвиваючих методик, спрямованих на розвиток у дитини креативного, критичного мислення, формування цілісної картини світу, формування компетентності, вміння вирішувати проблеми, працювати в команді, розвивати навички мислення високого рівня.

«Важливі обмеження накладають на тематику і характер досліджень вимоги вікової психології. Для дітей шкільного віку характерні невисокий загальний освітній рівень, не повністю сформований світогляд, не розвинена здатність до самостійного аналізу. Тому не кожна дослідницьке завдання, взяте з науки, придатна для реалізації в освітніх установах. Такі завдання по-

винні відповідати певним вимогам, виходячи з яких, можливо встановити загальні принципи проектування дослідницьких завдань учнів в різних галузях знань, відзначають дослідники [3].

Проаналізувавши більше ста Портфоліо, хочучи сказати, що майже 15% переглянутих проєктів мають теми, які не можуть бути темами учнівського дослідження. Це:

- Тем з релігії (наприклад, «Бог є таємницею Всесвіту, Всесвіт є таємницею Бога»). Релігія — це особиста справа кожного і створювати проєкти на такі теми неетично.
- Тем, які торкаються дуже особистісних сторін життя (наприклад, «Жертва насильства: а що далі?»).
- Тем, дослідження на які можуть шкодити здоров'ю дітей (наприклад, «Чи справді наркотики — це рай?», «Чи шкідлива пристрасть до азартних ігор?»).
- Тем, дослідження яких нереально виконати (наприклад, «Генна інженерія: успіх чи провал?»).
- Тем, дослідження яких шкодить моральному здоров'ю дітей (наприклад, «Неофашизм — боротьба за що?», «Магія: від витоків до сучасності», «Світовий тероризм: міф чи реальність?»).
- Тем, дослідження яких не завжди буде об'єктивним (наприклад, «Вплив музики на ріст морських свинок»). На ріст морських свинок впливає багато факторів, виділити основний не так просто.

Під час проведення тренінгу тренерам варто розказати, які основні види тем не можуть бути темами учнівського дослідження навести приклади таких тем та обговорити з учасниками, чому ці теми неприйнятні.

Досвід проведення тренінгів свідчить, що чимало студентів не можуть швидко, а інколи і взагалі «відчути себе» учнем, тому їхні проєкти часто не відповідають віковим особливостям дітей.

Для того, щоб вирішити цю проблему, доцільно запропонувати учасникам тренінгу психологічні вправи: «Уяви себе учнем», «Привітаймося, як учні», «Я люблю» — вони поміщені в посібнику «Intel Навчання для майбутнього. Методичні рекомендації для тренерів методистів».

Вдале Ключове запитання — це головний компонент проектування, заснований на запиті вчителя. Частина студентів, які пройшли тренінг (9% серед проаналізованих Портфоліо), не вміють формулювати Ключове запитання. 12% студентів, Портфоліо яких проаналізовані, невдало формулюють тематичні запитання.

Основні недоліки сформульованих тематичних запитань такі:

- тематичні запитання — доволі загальні, не вказують напрямку дослідження;
- тематичні запитання не стосуються реального життя учня та його оточення;
- тематичні запитання — конкретні, на них можна знайти відповідь у підручниках, довідниках.

В зв'язку з цим для набуття в учасників проєкту вміння вдало формулювати Ключове і тематичні запитання тренерам рекомендую проводити психологічні вправи для розвитку асоціативного мислення. Ось декілька прикладів таких вправ.

1. Асоціативний ряд. Учасники по черзі говорять слова-асоціації, які їм приходять на думку після запропонованих загальних понять: *доброта, мужність, справедливість, робота, відповідальність, потреби, переробка, забруднення, взаємозв'язок, відповідність...*

2. Асоціативний тест. Ведучий зачитує слова-іменники. Учасники повинні до кожного слова як найшвидше підібрати слово-асоціацію (наприклад, огірок — помідор, дорога — асфальт, тощо). Той, хто перший назве, отримує жетон. Виграє той, у кого найбільше жетонів.

3. Біг асоціацій. Учасники сідають колом. Ведучий називає два випадкових слова. Один з учасників вголос описує образ, який поєднує ці слова. Потім цей учасник називає своє слово учаснику, який сидить зліва. Той пов'язує це слово з другим словом ведучого, а своє називає сусіду зліва і т. д.

4. Девіз. Учасники повинні придумати, яку туніку, з яким надписом, девізом вони би собі за можливості купили. Цей надпис має відображати життєвий принцип, а колір відповідати характерові. Обговорення відбувається за чергою, колом, можна задавати уточнюючі запитання.

Також тренери можуть запропонувати «шпаргалку», яка може допомогти сформулювати Ключове і тематичні запитання:

Чи можна нам (тобі, людям, батькам) прожити без ...?
... — це благо чи зло?
Чи завжди ... на користь?
Як ... змінює моє життя?
Чи можу я змінити світ?
Чи можна прожити без ...?
Що буде, якщо ...?
А я можу стати (генієм, зіркою, вченим, ...)?
Чи дійсно ... (прислів'я, афоризм, цитата)?

Корисно буде запропонувати учасникам заповнити таблицю, в якій в кожному рядку незаповнена лише одна комірка.

Назва проекту	Ключове питання	Тематичні питання	Змістові питання

Висновки. Отже, якщо застосувати відповідні методики та підібрати потрібні учасникам тренінгу психологічні вправи, то можна досягнути кращих результатів при створенні Портфоліо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Современная гимназия: взгляд теоретика и практика / Под ред. Е. С. Полат. — М., 2000.
2. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Под ред. Е. С. Полат. — М., 2000.
3. Пособие по разработке методической карты по организации исследовательской работы школьников / Под ред. А. В. Леонтович — М., 2003.

Олег СУХОВІРСЬКИЙ

ВИВЧЕННЯ РІВНЯ ІНФОРМАТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УКРАЇНІ

У статті наведені результати дослідження рівня інформаційної підготовки майбутніх учителів молодших класів в школах України. Визначені напрямки використання інформаційно-комп'ютерних технологій у професійній діяльності.

Постановка проблеми. Зростання загальної кількості комп'ютерної техніки в школах, її поширення в побуті, підвищення рівня зацікавленості інформаційно-комп'ютерними технологіями (ІКТ), покращення якості прикладного програмного забезпечення навчального характеру зумовлює впровадження комп'ютерних засобів у початкову школу. Для ефективної підготовки вчителів початкової школи необхідно визначити теперішній рівень їхньої інформаційної підготовки.

Аналіз останніх досліджень. Питанням вивчення інформатики та застосування ІКТ у середній і вищій школі присвячені праці Н. В. Апатової, Л. П. Бабенко, Л. І. Білоусової, С. О. Бешенкова, Р. Вільямса, Я. М. Глинського, Г. Кедровіча, К. Макліна, В. М. Монахова, Н. В. Морзе, С. А. Ракова, Ю. С. Рамського, С. В. Симоновича, М. Сміта, Т. В. Тихонової, Д. Якобсена, Т. В. Яшун та багатьох інших дослідників. Висвітлюючи проблеми формування готовності майбутнього вчителя до використання ІКТ, досвід підготовки вчителя початкових класів у галузі цих технологій, С. О. Гунько [1], Ю. О. Дорошенко [2], М. І. Жалдак [3], О. В. Кравчук [4], О. В. Майборода [5], І. М. Смирнова [6], В. В. Шакотько [7], О. В. Шиман [8] вивчали стан підготовки вчителів до використання комп'ютерних засобів. Отримані ними результати вказують на необхідність подальших досліджень та удосконалення навчального процесу у педагогічних ВНЗ. Виникає також потреба в глибшому вивченні структури інформаційної готовності учителів початкових класів.

Мета статті. Визначення складових інформаційної готовності вчителя початкової школи та дослідження ступеня її сформованості дасть змогу в подальшому визначити оптимальні